

OLUJA POČINJE POVETARCEM

“Najteže je probuditi onoga ko se pravi da spava”.

Kad “nepravедno optuženi” Slobodan Milošević patetično uzvikuje u Hagu; “gde su ti proganjani, hapšeni, ubijani Albanci tokom svih ovih godina...” nije samo on bestidno ciničan, nego i oni kod nas koji se prave kao da ne znaju za masovne grobnice od Kosova do Batajnice, za stotine hiljada proterivanih sa Kosova, pre i posle surovog dvomesečnog bombardovanja, za “asanirane” u hladnjačama i više puta preseljavane ljudske leševe... Milošević zato i neda hašku govornicu jer pokušava, ne bez ikakvih izgleda, da nastavi ulogu nepravédno uklonjenog vođe svih Srba i ostane sveprisutni faktor političkih zbivanja u Srbiji.

A patriotski uzneseni stranački lideri, državnici, ministri, advokati, nacionalni mislioci, sveštenici i akademici... kao da se još uvek nadaju da “naših” i njegovih zločina uopšte nije ni bilo ako Haški sud ne uspe da nam to ubedljivo dokaže.. Pretpostavka nevinosti, kao da isključuje i pretpostavku krivice, a mi kao da smo dugu Miloševićevsku ratničku deceniju proveli na Marsu i da pojima nemamo šta se pred našim očima godinama događalo, sa nama, a naročito oko nas. Ispašće na kraju da je kriv samo što je zapovedao po Srbiji, a ne što je ubijao po susedstvu. Da li će mu u našim očima ostati kruna na glavi i ako se ipak dokaže da je ovde ubijao nekadašnje svoje bliske prijatelje i političke protivnike.

Niko još nije uspeo da se dokaže kao mudar, praveći se lud!

Kada se danas srpske vlasti izgovaraju na anketni podatak da se većina srpskog javnog mnjenja protivi saradnji sa Haškim sudom, teško da se sme zaboraviti šta je sve ovde činjeno da se javnost podigne protiv Tribunala i ogorči na “zaveru protiv srpskog naroda”. Nažalost i Vojislav Koštunica, inače prirodno nezauzumljiv, više se nego bilo za šta drugo, sa obe svoje predsedničke pozicije, neprekidno zauzimao za odbojnost prema Tribunalu. Neizbežni bolovi u stomaku, tek ga čekaju jer je jasno da se “isporuke” Hagu mogu dogoditi samo sa njegovim rešenjem, odlukom njegove vlade i njega lično. Zato u najmanju ruku nije “viteški” da se isporuka potura preterano dobronamernom “nesrbinu”, manjincu - Rasimu Ljajiću.

Zaluđivanje je osvetoljubivo. Evropa je premorena od našeg prenemaganja. Ako motivacija za saradnju sa Tribunalom već nije pravda i istina, ako nije i naša potreba ane samo neugodna međunarodna obaveza, i ako ratni zločin još uvek nije javna sramota, naša bi motivacija morala da bude makar zaštita ugroženog interesa nacije i države. Kad iluzije ovladaju, glupost se podrazumeva. Izvrđavanje je česti pratilac politike ali samo izvrđavanje nije nikakva politika. Dogod ratni zločini ne budu

osuđeni ovde, dotle će pred Tribunalom i svetom kao optužena stajati i Srbija a ne Milošević i njegovi pretorijanci.

“Mafija se vraća” (pitanje da li je ikad otišla!) izjavio je, za tu tvrdnju više godina nadležan, ministar policije Duško Mihalović. (Više mu sada treba verovati nego kada je tvrdio da im je stao na rep.) Narko i farmako mafija, ratnički i antihaški lobi (o kome niko više ne govori, iako on govori sve više) ratnoprofiterski i ekstraprofiterski kapital, stečen na ratištu a ne tržištu, nacionalistički ekstremizam, antievropejstvo i ksenofobija, nerazdvojna su celina i mogu se savladavati samo dosledno radikalno, svi zajedno i svi istovremeno. Oni su prirodni saveznici čak i ako nisu (a verovatno jesu) međusobno povezani, preživeli su “Sablje”, ostali ukoreneni u neuništenoj strukturi korumpirane državne, policiske i sudske aparature. Dok su u takvom savezništvu, nepobedivi su. I nisu samo “sila u senci”, nego i realno opasna alternativa postojećoj konfuznoj vladajućoj koaliciji. Kad javnost gubi veru, razočarana je i rezigirana, a kad tako mnogo građana ne veruje nikome, stvaraju se uslovi da poveruje najgorima. onima koji za svaki novi problem imaju neko staro rešenje. I da se ne zaboravi: “Ono što je jedanput bilo stvarno, uvek ostaje moguće”.

Otuda ni nacionalistički ispadi u Vojvodini, nisu nažalost “izolovani slučajevi”, nego logičan produkt neobuzdanog radikalskog nacionalizma. I lepa reč ravnopravnost, kada su u pitanju nejednaki, samo je legalizacija prava jačih. “Kad dvoje čine isto, nije isto” (drevni kartaginski pisac Terencije). Zašto se zavaravamo “krivicom na obadve strane” u Pokrajini gde su srpski radikali postali ubedljivo najjača politička stranka, pojačana bivšim borcima “za nove srpske države” na tuđim teritorijama i prevarenim izbeglicama sa prostora koje su im Milošević i Šešelj obećali, a nadležni faktori u državnim, političkim i policiskim institucijama, velikim delom njihovi protektori, istomišljenici i glasači. Dok Toma Nikolić budan sanja veliku Srbiju, šta mogu da sanjaju nesrbi u njoj i oko nje. I šta će ugledati kada se probude.

“I oluja počinje kao blagi povetarac”. Incidenti zaista neće naškoditi Mađarskoj, možda, nadajmo se, ni srpsko-mađarskim odnosima, ali samoj Srbiji već jesu. Internacionalizaciju ne čini nečija zla volja, nego priroda političkih odnosa u demokratskoj Evropi. Internacionalizovano je već samim tim što se dogodilo. A u republičkoj vladi i skupštini nema manjinaca, u policiskim, vojnim, pravosudnim, carinskim i diplomatskim službama skoro da ih nema uopšte. Kad su ljudska i manjinska prava na vagi, demokratska vlast ne sme zakidati na meri. Nekadašnji “nacionalni kluč” je ismejan i odbačen, ali su vrata za manjince ostala praktično zatvorena. Ilustrativan je podatak da u toku 15 godina divljanja genocidnog nacional šovinizma i etničkih progona, nije zabeležen ni jedan jedini slučaj primene decenijama važećeg zakona protiv raspirivanja nacionalne i verske mržnje. Nije ni pre pada Miloševića, ni posle velikog Oktobra. I ponovo se “igraju delije širom zemlje Srbije!”.

Državna politika nije ono što se proklamuje, nego ono što se događa. Sve ostalo su prazne priče. U prirodi je maksimalizma da upropašćuje svaki minimum. Tako se i Kosovo i Metohija, ta za nas još uvek isključivo “južna srpska pokrajima”, via facti,

postepeno, uz sve naše vapaje, nezadrživo udaljava, sa sve realnijim izgledima da se i konačno odvoji bez ikakvog našeg učešća. “Najskuplja srpska reč!” kako Kosovo osveštava pesnik, za Srbiju postala već sasvim neisplativa. Sve što još uopšte može da se učini, pre svega za nesretne Srbe na Kosovu, moguće je samo u punom naslonu na Međunarodnu zajednicu, OUN i Evropsku uniju, a baš njih više za sve okrivljujemo nego što podstičemo na saradnju i razumevanje. Posle svega što je tamo sama Srbija činila poslednjih decenija, danas više ništa sama ne može da učini. Tako je to kad pretnje, kletve i zakletve zamene razumne procene i racionalne poteze i kada postane nepopularno, nekad čak i opasno, saopštavati neprijatne istine.

Srbiji nije dobro. U velikom je zaostatku za Evropom i svojim okruženjem. Okleva da čini što mora, u strahu da se destabilizuje, a dodatno se destabilizuje zato što okleva. Nije istina da je danas gore nego što je bilo pre Oktobra ali je istina da nije bolje nego što je moglo i moralo da bude. Ko ne vidi, makar samo približno, šta se može i mora događati u narednih pet, deset godina, i nije spreman da pođe u susret nalogima razuma i realnosti, neka nađe neki bezazlenije zanimanje nego što je bavljenje nacionalnom politikom. Srbija je, jedva ali ipak, poverovala Borisu Tadiću i on može mnogo da učini ako bude umeo da bude moralno superiorniji od svojih predsedničkih ovlašćenja. On ne može sve da reši, ali na sve može da utiče. Sa poverenjem koje mu je ukazano u ovom prekretničkom političkom trenutku, on nije više odgovaran samo za svoje postupke, nego i za svoje vreme .

Mirko Tepavac